

תפ"ח 502/07 - רומן זדורוב, אולגה גרישייב זדורוב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

תפ"ח 502-07 מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי נ' זדורוב
תיק חיצוני: 98/07

מספר בקשה: 160

בפני המבקשים
כב' השופטת אסתר הלמן, סגנית נשיא
1. רומן זדורוב (עציר) 2. אולגה גרישייב זדורוב באמצעות
באי כוחו: עו"ד יורם הלוי ועו"ד משה שרמן
נגד
מדינת ישראל
המשיבה
באמצעות עו"ד יעל שוחט-פינק-מפרקליטות מחוז צפון

החלטה

1. לפני בקשה להשבת תפוסים, אשר נתפסו על ידי המשטרה, במהלך החקירה, בהם: טבעת נישואין, שרשרת של המבקשת וכן כלי עבודה, דיסקים ותמונות מחשב של המבקש (להלן: "התפוסים").
2. בבקשה נטען, כי לתפוסים המבוקשים אין ולא היתה נפקות ראייתית כלשהי בתיק והם לא הוצגו כמוצגים. לטענת באי כוחם של המבקשים, בבקשות שהגישו עד כה מעולם לא טענו דבר באשר לתפוסים בכלל ולרלוונטיות הראייתית שלהם בפרט. בנסיבות אלה, נטען כי אין כל ענין וטעם מוצדק או סביר שלא להיענות לבקשה ולהורות להשיב למבקשים את התפוסים.
3. המבקשים פנו למשיבה קודם להגשת הבקשה, אולם זו דחתה את בקשתם להשבת התפוסים, בין היתר, מאחר ובאי כוחו של המבקש הודיעו כי בדעתם להגיש בקשה למשפט חוזר בעניינו של המבקש. בנסיבות אלה, סבורה המשיבה שלא ניתן להשיב חפצים שנתפסו במהלך החקירה לידי המבקש, יחד עם זאת, המשיבה לא התנגדה להעביר למבקשים עותק מתוכן המחשב האישי של המבקש, ככל שיחפצו בכך.
4. בתגובתה לבקשה דנן, מוסיפה באת כוח המשיבה וטוענת, כי בהתאם להלכה שנקבעה במ"ח 8498/13 אל עביד נ' מדינת ישראל (12.2.2015) חלה חובה לשמור לצמיתות חפצים שנתפסו במהלך חקירת פרשת רצח, ובוודאי כאלה אשר ככל הנראה היו על גופו של הנאשם בעת שבוצע הרצח, בין אם החפצים הוצגו כמוצג ובין אם לאו. המשיבה שבה ומציינת, כי הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שבדעתו של המבקש להגיש בקשה למשפט חוזר. עוד טוענת המשיבה, כי בנוסף לאמור,

לא ניתן לדעת בעת הזאת מה ניתן יהיה להפיק מהמוצגים הללו בעתיד וכן כי לא ניתן לדעת איזה טענות ירצו המבקש, באמצעות סנגורו, שזהותו עשויה להשתנות פעם נוספת, להעלות בעניין זה בעתיד.

דין והכרעה:

5. בקשה זו מעוררת פעם נוספת את סוגיית היחס בין הדינים העוסקים בשמירת חומר ארכיוני על ידי גופי החקירה, לבין אלה העוסקים בהחזרת תפוסים, שנתפסו על ידי המשטרה במסגרת חקירה או המשך החזקתם בידי רשויות החקירה/ הפרקליטות.

התייחסתי לסוגיה זו במסגרת החלטתי מיום 19.12.2016, בה נדחתה בקשה להשבת מוצגים לידי אמה של המנוחה תאיר ראדה ז"ל, ומאותם נימוקים וביתר שאת, אני נאלצת לדחות גם את הבקשה הנוכחית.

6. במ"ח 8498/13 אל עביד נ. מדינת ישראל (12/02/05), עמד בית המשפט העליון (כב' הנשיאה מ. נאור), על חשיבות שמירתם של חומרי חקירה, אגב דיון בבקשה למשפט חוזר. נקבע, בין היתר, כי:

"לפי הוראותיהם של חוק הארכיונים, התשט"ו-1955 ושל התקנות שהותקנו מכוחו חלה חובה לשמור לצמיתות חומרים הקשורים בתיקים פליליים חמורים, בין היתר בעברות של רצח ושל אונס. כך, הן לגבי תיקי בתי-המשפט (מכוח תקנות הארכיונים (שמירתם וביעורם של תיקי בתי משפט ובתי דין דתיים), התשמ"ו-1986 (להלן: תקנות הארכיונים (בתי משפט)); ראו: עניין עזריה, עמודים 360-361), הן לגבי חומרי חקירה המצויים בידי רשויות אחרות, כגון הפרקליטות, המשטרה והמכון לרפואה משפטית (מכוח תקנות הארכיונים (ביעור חומר ארכיוני במוסדות המדינה וברשויות המקומיות), התשמ"ו-1986 (להלן: תקנות הארכיונים (מוסדות המדינה); ...)."

7. בהתייחס לסמכות הנתונה לבית המשפט ליתן הוראות בנוגע להשבת תפוס, מכוח הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), התשכ"ט-1969 נקבע מפורשות כי סמכות זו מוכפפת להוראות חוק הארכיונים והתקנות שהותקנו על פיו:

"למען הסר ספק, אבהיר: אין בסעיפים אלה כדי להקנות לבית-המשפט סמכות לסטות מהוראותיהם של חוק הארכיונים ושל התקנות שהותקנו מכוחו. הסעיפים המצוטטים מפקודת סדר הדין הפלילי מסמיכים את בית-המשפט לצוות כיצד ינהגו בחפץ, בין אם הוא הוגש כראיה, בין אם לאו. יוער כי אף אם הוגש חפץ מסוים לבית-המשפט, אין הכרח כי הוא יישמר בתיק בית-המשפט. הטעם לכך הוא שישנם חפצים - למשל, בגדים או ראיות ביולוגיות - אשר עשויים להישמר טוב יותר אצל רשויות המקצועיות הרלוונטיות (לדוגמה: ראיות ביולוגיות במכון לרפואה

משפטית). הפרשנות הנאותה לסמכותו זו של בית-המשפט היא להכפיפה להוראותיהם של חוק הארכיונים ושל התקנות שהותקנו מכוחו."

8. אף שהפסיקה לעיל עסקה בעיקר בהיבט הנוגע לשאלה מתי **יבוערו** מוצגים או חומרי חקירה בתיקי פשע חמור, הרציונל העוסק בחשיבות שיש בשמירתם של מוצגים/חומרים כאלה תקף גם בכל הנוגע לבקשות להשבתם לטוענים לזכות בהם.

9. בהחלטתו בעניין אל עביד, הדגיש בית המשפט העליון את החשיבות שיש בשמירת חומרי חקירה, לאור התפתחויות טכנולוגיות בעשורים האחרונים (כמו בהפקת פרופילי DNA), אשר טומנים בחובם פוטנציאל ראייתי משמעותי, ובשים לב לכך שאין לנו כל דרך להעריך מה צופן העתיד בתחום ההתפתחויות הטכנולוגיות.

בהקשר זה יש להפנות גם לדברים שנאמרו במ"ח 5568/09 **סביחי נ. מדינת ישראל** (31/08/11):

"העובדה כי ראיות חפציות, בייחוד כאלו שיש בהן ממצא ביולוגי, אינן נשמרות לעד, היא תופעה מצערת. הדברים נאמרים ביתר שאת נוכח ההתקדמות הטכנולוגיה המאפשרת לערוך בדיקות עדכניות במוצגים מסוג זה גם בחלוף זמן, לדוגמה, בדיקתו של פרופיל גנטי להוכחת חפותו או להבדיל אשמתו של נאשם (השוו: מ"ח 9974/04 שוורץ נ' מדינת ישראל בפסקה 15 ([פורסם בנבו], 5.9.05)). הניסיון ממדינות זרות מלמד כי ראיות מסוג זה הן כלי רב עוצמה לתיקון שגיאות שנפלו בהרשעתם של חפים מפשע (בועז סנג'רו "ההודאה כבסיס להרשעה - האומנם 'מלכת הראיות' או שמא קיסרית הרשעות השווא" עלי משפט ד 245, 249 (תשס"ה), וההפניות שם). לפיכך, אף שבכל מקרה יש לבחון לגופו את הפוטנציאל הראייתי שהיה טמון בראייה שאבדה, אין ספק כי עצם השמדת ראיות פוגעת ביכולתו של נאשם לבסס את טענותיו בבקשה למשפט חוזר".

(כן ראה מ"ח 6148/95 **עזריה נ. מדינת ישראל** (1997) ובש"פ 3303/14 **בר יוסף נ. מדינת ישראל** (09/07/14)).

10. כאמור, הלכה זו צריכה להוביל גם לדחיית הבקשה דנן. גם אם כפי טענת באי כוחם של המבקשים, התפוסים בהם עסקינן בבקשה הנוכחית לא הוצגו כמוצגים במשפטו של המבקש וכן לא נטענה לגביהם כל טענה עד כה, אין בכך כדי לשלול את הפוטנציאל הראייתי שלהם בעתיד. אני ערה לערך הסנטימנטלי של לפחות חלק מן הפריטים השמורים בידי המשטרה, יחד עם זאת, ההלכה הינה ברורה ואיננה מאפשרת השבת התפוסים.

לאור האמור לעיל, דין הבקשה להידחות. המבקשים רשאים להודיע למשיבה על רצונם לקבל העתק מתוכן המחשב האישי של הנאשם שנתפס על ידי המשטרה, וככל שיעשו כן, תפעל המשיבה, על פי הודעתה להעביר להם עותק מהחומר.

ניתנה היום, ח' אלול תשע"ז, 30 אוגוסט 2017, בהעדר הצדדים.